

Bajai Független Hírlap

Megjelen naponta, kivéve hétfőn és ünnep után való napon.
Előfizetési árak

Helyben hazhoz szállítva:		Műveken:	
Évesre	10 korona	16 korona	
Félévre	5 korona	8 korona	
Negyedévre	2-50 korona	4	

Kelendő szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Szirmai Vidor.

Szerkesztőség: Szent István-ter. II-ik szam.
Telefon szám: 51.

Kiadóhivatal:

Szent István-ter II. sz. a., hol hirdetések felvételnek
Telefon szám: 51.

Egyetemes talajmegművelő-gép próba.

Baja, szept. 13.

E. hó 8-án tartották a Köszegi Károly Baja lakos által feltalált egyetemes talaj megművelő gépének próbáját Koppány pusztán, hova szépszáma érdekfűző gazda szállott ki, hogy tanuja legyen egy magyar találmánynak, mely gép kulturális szempontból korszakalkító leendő gazdaságok fejlődésére, célszerűbb, az eddiginél jobb és tetemesen olcsóbb talaj megművelésénél.

Különösen fontos ezen találmány a mai szociális világban, amikor a gazdák villája oly sokféle címen, elviselhetetlen kiadások nehezdednek, melyek nemcsak a kis, hanem a közép és nagybirtokosok anyagi jólétét komolyan veszélyeztetik. Mert nemcsak azzal kell számolnunk, hogy a gazdák megélhetését, egzisztenciáját a szociális bajok egész sorozata, a cselédmizériák, a mindig nagyobb mérvet öltő kivándorlás, a magas adó az általános drágaság és a fel-fel bukkanó sztrajkok teszik kérdésessé, hanem és főleg azzal, hogy átlag termésünk — egyrészt a szeszélyes időjárás, másrészt a hiányos munka miatt oly esély, hogy a gazdák helyzete a sokféle kiadások miatt valóban kétségbeesítő.

A rendellenes időjárás az éveken át megismertülő nagy szárazsággal szemben tehermentesül a gazda. — bár sok tekintetben kellő és okoszerű intézkedésekkel ez is enyhíthető volna, — de a talaj jobb és olcsóbb megművelése, melyre a gazdák a rohanosan fejlődő technika vívmányait felhasználva — a gazdaközönég kezében van, melyeket kellő időben alkalmazva jobb és biztosabb termés eredményre számíthatnának.

Ismerek gazdaságokat, hol a hosszantartó nagy szárazság miatt a talajt öszlvetésre elő nem készíthették, vagy legalább be nem végezhetők, 3-4 hétig nem szánthattak, amit felszántottak is, oly hantos, hogy a vetőmag befogadására nem alkalmas, minek következtében a jövő évi termés is bizonytalanul várlik.

Köszegi Károly által szerkesztett egyetemes talaj megművelő-gép van hívatva arra, hogy a gazdák ezen baján segítsen, hogy a legkeményebb talaj is kellő időben jó művelésben részesüljön s hogy a kapáló

rendszerrel a legszárazabb talaj is megforgatva, kellőképp porhanyítva a vetőmag befogadására alkalmas, telessék.

A Köszegi-fele egyetemes talajmegművelő-gép súlya 40 mázas, hossza 6, szélessége 2 méter, 18 lóerős benzínmotoros gép 6 kapaival, melyek egyenként 25 cm. szélesek, percenkint 125 fordulattal.

A kapak eme gyors forgása eredményezi, hogy a legkeményebb talaj is kellőképp porhanyítva és megforgatva lesz.

A gép összes szerkezete I. rendű acélból készült vetőgéppel és fogással kombinálva.

A Köszegi-fele egyetemes talaj megművelő-gép szerkezete a következő:

A gép négy keréken áll, rájárával, melyre a benzínmotor és a kormány van szerelve, 2 tengely, melyek közül az egyik az erőt átviszi a kapákra, a másik a motornal van kapcsolatban hol az áttétel van elhelyezve, hogy a gép előre és hátra mehessen.

Ezentúl van 3 kapcsoló, az egyik a motort kapcsolja össze a járművel, a másik a kapa szerkezetet hozza mozgásba, a harmadik a hatramenetet eszközlő. A gép belsejében a kapaszerkezet mögött van a földfelvágó, hol a föld porhanyítva lesz és megforgatva dobja le úgy, hogy az alsó földréteg felül jöjjön. Hatul van egy szabályozható simító készülék, mely a földet szükség esetén elsimítja, de ez le is kapcsolható.

Ezen felül van a vetőmagszekcsény a esorosziakkal szabályozhatóan felszerelve 15 sor szélességben, mely után egy lanc borona van alkalmazva.

Hatul van egy emelő csavar, mely a kapákat leüllyeszti, vagy szükség esetén felemeli.

A gép oldalán van 2 mozgó csapaggy, melyekkel a kapak mélyebre vagy sekélyebre állíthatók.

Amit a kapaszerkezet le van eresztve, így az egész gép egy testet képez.

A motor előtt van a benzintartály, mely reggel és délután benzinnel megtöltetik.

A motoron oldalt van elhelyezve egy szabadalmazott hűtő szerkezet.

Az egész gép meghajtása hengeres acéllánccal történik. Ilyen lánccal van 6 és pedig a kapak mozgásba hozására 4, a jármű hajtására 2 lánccal.

Az egész gép szerkezet acél lemezzel van befedve és oldalt ponyvákkal ellátva

hogy a gép és a munkásokat az eső és nap ellen védje.

Végre a tetőn van elhelyezve a kipuffogó.

A gép 6-szoros szerkezete szilárd és I. rendű acélból készül és oly csapaggyakban fekszik, hogy a gép ha legkeményebb talajokba dolgozik is, éveken át működhetik minden törés vagy javítás nélkül.

A feltalálónak szándéka a gépet 3 fényszóróval ellátni, hogy sürgős munka időben éjjel is dolgozhassék a gép és pedig 2 lámpa lesz alkalmazva elől 500 gyertyafény erősségben, hátul szinte egy fényszóró, hogy a legsötétebb éjszakán 50 méter távolságra meg legyen világítva a terület, hogy a gép bátran dolgozhassék.

Ezen egyetemes talaj megművelő-gép munka képessége következő:

16 cm. mélységig óránként	1600 négyszögöl
25	1300 ..
35	1200 ..
50	1000 ..

Teljesen kész munka a talaj alaposan megforgatva és porhanyítva, sőt kívánság szerint bevelve.

A megművelés 1200 négyszögöl és holdankint 3 kor. 80 fillérbe kerül. A gép könnyen kezelhető.

Üzemeltetés napi 10 munkóra alatt:

Benzin 65 kg. a) 24 fillér	15 K 60 f.
1 gépész napibere	5 K — f.
1 kormányos napibere	4 K — f.
2 kg. olaj	1 K 60 f.
Apró kiadásokra	2 K — f.
Gép beszerzés, elhasználási % és évi javítás	10 K — f.

Összesen: 38 K 20 f.

A kísérlet folyamán törve vétetett, hogy ha a gép 1 méterrel hosszabbra és 30 cm. szélesebbre vétetik, akkor a munkaképesség fokozására 6 kapa helyett 8 állítható be, mi által 25 százalékkal fokozható a munkaképesség, de akkor a benzínmotornak legalább 30 lóerősnek kell lennie.

A külföld is nagy érdeklődéssel fogadja Köszegi Karolynak ezen korszakalkító találmányát és máris az összes cultur államokban megkapta ezen gépre a szabadalmat és pedig: Magyarország és Ausztriába, Német, Francia, Angol és Oroszországba, Luxemburgba, Portugál és Spanyolországba, Sveicba, Olaszországba, Románia, Belgium és Hollandiába, Schwed és Norvégiába, az amerikai egyesült államokba, Kanadába, Mexikóba, végre Japánországba.

Hol lehet legjobban szórakozni?

A „Bárany-Szálloda“

kerthelyiségében!

Kellemes üdülőhely! Naponta zene.

Naponta frissen csapolt sör, kitünő italok. Friss villásreggeli, kitünő ételek. o o o o Tisztelettel:

Horváth János
vendéglős.

Amidőn a feltalálót Kö-zegi Karolyt, hazánkban ezen sikerült gép szerkesztéseért üdvözlőnk öszimén kívánjuk, hogy ezen gép úgy hazánkba, mint a külföldön minél nagyobb számban elterjedjen, hogy azt nagybirtokosok opp úgy, mint a kisgazdák — társulás útján — minél nagyobb számban beszereznek, annál inkább, mivel számtáson kívül cseplésre, takarmány előkészítésére, darálásra és vontatásra is lehet használni.

Kühlinger Ferenc ny. tisztartó

HÁZAK, INGATLANOK
adás-vételét és bérbeadását
olcsón közvetít:
TAUBNER FÜLÖP
alkusz BAJÁN.

H I R E K.

szeptember 13.

Orvos nélkül.

Ázsiai állapotok Csávolyon.

Bácskának három népes községéből kapunk megdöbbentő híreket. Három népes község, melyeknek összes lakossága legalább nyolc ezer lelket számlál olyan elhagyatottságban él, hogy arról beszélni piruló arc, szegyszeret nélkül nem lehet.

Arról van szó, hogy a csávolyi körorvosi állás, amelyhez még Felső-szentiván és Rem községek is tartoznak, majdnem egyeztetendő óta betöltetlen.

Nem hisszük, hogy a legelmaradottabb balkán államokban, Ázsiában, vagy a legsötétebb Afrika belsejében előfordulhat az eset, hogy ott, ahol nyolcezer ember él, egy álló esztendeig ne volna orvos.

Hogy ez nálunk Magyarországon, Bácskában megeshetik, az szegysene Magyarországnak. Mondja meg valaki, lehet-e ott civilizációról beszélni, ahol az emberek ezreit heteken, hónapokon, sőt éveken át orvos nélkül hagyják.

Micsoda állapotok uralkodnak itt, ahol pusztíthat a legnagyobb nyavalya, az emberek hullhatnak, mint a legyek és nincsen orvos, aki szenvedőknek segélyt nyújtson, nincsen, aki pusztulásnak gátat vessen.

Vajjon nem szegyelni való ez? Nem pirul-e bele Bácsbodrog varmegye közigazgatásának intézője, hogy a tör-

vényhatóság területén ilyesmi előfordulhat.

Hogy a varmegye urai addig hagyták jutni a dolgot, hogy a magyar állam polgari ezreinek egészségét hónapokon át bifaugságba hagyta jutni, olyan bünt követel el, amely örökre megbocsáthatatlan.

Azt mondják, hogy nem kapnak orvost. És azon csodálkoznak. Vajjon csodálkozni való-e, ha nem akar orvos belerohanni a nyomoruságba? Hatszáz forint évi fizetése volt eddig a csávolyi orvosnak és olyan látogatási díja, amely összegel leírni, vagy kimondani is szegyen: Husz krajcár az orvos látogatási díja a kalaszternő, tejjel-mézsel folyó Baeszkában, tehát Csávolyon is. Tetszik-e tudni, hogy ma már a favágó a fűrészl sem veszi a kezébe. De annak a kire az életünk, az egészségünk van bízva, aki a tanulásba belekopaszodott, nem ad a varmegye husz krajcárnál többet.

Igaz, hogy felemelték Csávolyon az orvos fizetését hatszáz forintról ezerre, de a látogatási díjat nem hajlandók felemelni.

És a varmegyénél, ahol ugy látzik még mindig nem tanulták meg a pénzértéket megismerni, csodálkoznak, hogy Csávoly község nem kap orvost. Csodálkoznak, de arra a gondolatra nem jönnek rá, hogy itt csak egy segítség van: Az orvost jobban kell megfizetni, mint a borbélyt.

Nem, Csávolyon az orvos látogatási díját nem emelik fel. Inkább pusztuljon el mind a nyolcezer ember.

No hát, ahol így gondolkoznak, ott megszűnt Európa, ott megszűnt a civilizáció.

Mi tesz a Matyas király-terrei? Nehány évvel ezelőt elkezdettük sürgetni a Matyas király ter rendezését, jartatása teretel. Nehány hóval ezelőt elhatározza Baja város közgyűlése, hogy azt a nagyforgalmu utat végre sarnentesse teszi és kikavicsoztatja. Nehány hetet ezelőt oda is hordtak a kavicsot. Itt azonban meg kell állanunk, mert ezentul nem mentek. Hetekkel ezelőt egy hadonra dobták a Matyas király teren a kavicsot és azóta ott is van, de a kavics burkolás nem történik meg. Telik, mulik az idő. Nap napot, het hetet követ, de a kavics rakás áll mozdulatlanul és rendületlenül. A memőki hivatal ugy látzik a kavicsot nem azért hordatta oda, hogy az utat rendezzék, hanem esu on azon ottól, hogy ott legyen leraktározva. Munkatársunk kérdést intézett ezelőt azirant, hogy voltak-eppen mi a szándék azzal a kavicssal. Akkor azt mondták, hogy az első eső után megkezdik a munkát. Azóta mar néhányszor esett az eső, de a kavics rakást még senki sem halygatta meg. Marad minden a regiben. Vajjon mit akarnak azzal az uttal? Meg akarják varni, hogy újra kitavasodjon?

Talan még is itt volna már az ideje, hogy megeshalják azt az utat.

Eljegyzés. Szelenyi Zsigmond bajai bu-torkereskedő eljegyezte Schoszoberger Ede leányt Annuskát Budapestről.

Bajai tisztviselők öröme. Vegre rajott a magas kormány is arra, hogy nagy igazságtalanság az, ha a bajai tisztviselők most is azt a lakber illetményt kapják, mint 10 évvel ezelőt. Legutóbbi rendelkezéssel beosztotta Baját a IV-ik lakberosztályon a III-ikba. A régi és az új lakberosztály ez: Az V-ik fizetési osztályban eddig volt 1000 korona, most 1200 korona a lakber, a VI-ik fizetési osztályban eddig 800 korona, most 960 korona, a VII-ikben eddig 600 korona, most 720, a VIII-ikben eddig 500, most 600, a IX-ikben 400 helyett 480 korona, a X-ikben 350 helyett 420 korona és a XI-ikben 300 korona helyett 360 korona. Ez a lakber illetmény az 1907 ik év varmadik negyedétől fogva folyosították.

A miniszter kíváncsi. A földművelésügyi miniszterrel egy esono kerdo-iv jott, amely-lyel ugyan nyomorítja a gazdasági hivatalt. Kerdo többek között a miniszter, hogy hany meletmazsa szolo adott el, mennyi must kelt el Baján, hany hektóter vörös, es sil-ier bort termenek Baján, 1897 től 1907-ig mennyi területen, milyen értékben verte el jeg a szőlőt. Az világos, hogy nincsen a világnak az a hivatala, amely erre pontos, megbizható adatokat szolgáltatna. No, de a pontos adatok, azok meletkeznek. A lo, hogy a városok hivatalait elvonják a hasznos munkától es a világnak el lehet mesélni, hogy földművelésügyi miniszter már megint esnek-szik valamit a szőlőművelésért. Mar olvassuk is a vidéki fel es negyedhivatalos lapokban az ilyen hírcimket: A földművelésügyi miniszter a szolo művelésért.

Proba arveres. Tegnap értekezletet hívott össze a főispán. Az értekezlet arról volt hivatva tanácskozni, hogy mikent lehetne a város törzsvagyományát jovedelmézőbbé tenni es visszatértek ehöz a gondolat-hoz, hogy a Matchazi pusztán V-ik szamu majortát el kell adni. Az értekezlet összesen eredményezte, hogy erre a majorra proba arverest tartanak.

Bajai penzhamisítók a szegedi ügyesség fogházában. Kerekty Janos es Martin Sandor bajai lakosok ellen mar regébb idő óta folyamatosan van az eljárás penzhamisítás miatt. A szegedi ügyesség megleb-sesére ma átszállították a két jenes embert a bajai járásörvesség-fogházbaól a szegedi kir. ügyesség börtönébe.

A bajai első tambura zenekar körutjáról haza térve, minden vas- es ünnepe napokon a Ziech-féle vedeglői helyiségében hangversenyez.

Zeneestély. Preyinger Pal casmol vendéglős korthelyisége városunk legkellemesebb es legszebb mulató helye. Minden esütörtökön, vasár es ünnepe napon Dankó Lajos kütűnő zenekara tart hangversenyt. — Egyáltal, jéges-karé, mindenemőn hűsítő italok es etel-tek kaphatók a vendéglős közismert pontos kiszolgálása mellett.

Bajai gabona árak.

Orzo	10 50	10 60
Rozs	8 80	8 85
Zab	7 50	7 55
Tengeri	6 00	6 70

Moravia „METEOR“

tartósan égő kályhák, kitünőek.

12 év alatt több, mint 4.000.000 db eladatott.

Kapható: DRESCHER GYULA kereskedésében BAJÁN.

Saját tőkei: 2.000.000 korona.

Betét állomány: 7.000.000 korona.

A Szegedi Kereskedelmi- és Iparbank bajai fiókjintézete.

Drescher Gyula féle ház.

ELFOGAD :

Drescher Gyula féle ház.

TAKARÉKBETÉTEKET kedvező feltételek mellett.

A betétek kamatozása a betételt követő nappal kezdődik és a visszafizetést megelőző napon szűnik meg.

Hivatalos órák: d. e. fel 9-12-ig és d. u. 3-5-ig.

Eckert Ferenc **Értesítés.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy jó helyen álló rézműves üzletemet még a mai igényeknek teljesen megfelelően **vizvezeték és fürdő** berendezéssel tetemesen kibővítettem. Elvállalok mindennemű fürdő-, szivattyu-, légszesz- és vízvezeték berendezéseket a leg-egyszerűbből a legdiszesebb kivitelig tartok **állandó nagy raktárt.** Különböző szivattyut, fürdő kályhakat, zománczott öntött vas és szabadalmazott hullám hinta fürdőkádákat, mosdó-asztal és closetek, mindennemű sárgaréz és nikkelezett zuhanyokat és pipere csapok, ólom, cin és vízvezetési vascsövek és összekötő részeket. — Azenkívül van állandó nagy raktáron mindennemű rézbogrács (üst), pálinka-kazán és hűtő készülékben szabadalmazott saját találmányom szerint, ugyszintén mindennemű rézműves munkákat is elvállalok. — Szereléseket kívánatos havi részletfizetésre is készítek. — A Révai Összkár r.-t. fürdő berendezési gyár képviselője. — Nagy minta raktárom megtekintését kérem.

Maradok tisztelettel
ECKERT FERENC
rézműves-mester fürdő, szivattyu, légszesz és vízvezeték-szerelő. (Erzsébet királyi-utca 51. sz. saját ház.)

Eckert Ferenc

CIMFESTŐI

munkát készít:

IZLÉSES és MODERN kivitelben; FÁRA, ÜVEGRE és VASZONRA; azonkívül üveg-ecelést; OLTÁR-KÉPEK festését; arckép után olaj, vagy aquarel festményt (kivánatra modell után is.)

Wagenblatt Ferenc

cim- és címer festő.

BAJA. — Alapítva 1898. — Belváros.

Eladó szőlő és föld.

A kenderesi dűlőben, a zsidótemető körében, közvetlen a város közelében

4 hold öreg tőkés-szőllő
2 „ 3 éves karós „
2 „ 2 éves „ „
5 „ jöminőségű föld

kedvező feltételek mellett jutányos áron ELADÓ.

Értekezni lehet:
Dr. Fehér János ügyvéd urnál,
BAJÁN.

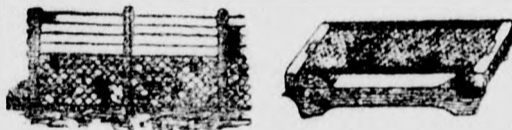
Ki az egészségét és a tisztaságot szereti, az rendeljen nálam sürgősen

8 koronáért

fakeretű, erős acélsodrony-ágybetétet.

mely olcsóbb, mint a szálmazsák.

Az ágy belméretének beküldése után gyorsan és pontosan készítem.

Ugyszintén sodrony-kerítéseket, udvarok, kertek, szőlők, bekerítéséhez 42 fillértől feljebb és minden e szakba vágó munkát.

Sodrony légyfogó.

OLCSÓSÁGANAL

fogva felül mind minden más

légyfogót,

mert egyelőre eltart és nem kell naponta uj-
jítani.

Tisztelettel

Ifj. UTRY PÁL.

Darabja 70 fillér.

Tégla és cserép

nagy mennyiségben, rendszerben kapható:

Özv. Spitzer Simonné és Tsa
téglagyárában.

Étesítés.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy MÉSZ- és CE-
MENT raktáromon kívül tartok

I. rendű nyergesujfalusi és battai

fali téglát,

mely áruk nálam jutányos áron kaphatók.

Tisztelettel

Grünvald Dávid.

BUTOR-ÁRUHÁZ.

Szelényi Zsigmond

Butor-áruháza
BAJÁN, Vörösmarty-utca 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt raktárat: modern ebédlő, háló, szalon és nappali-berendezések-ből, vas, réz és mindennemű kárpitozott butorokból a leg-egyszerűbből a legdiszesebb kivitelig.

Rajz- és tervszerinti teljes lakberendezéseket bármely stílusban legjutányosabban vállalja el, ugyszintén lakások és termek dekorálását is.

BUTOR-ÁRUHÁZ. BUTOR-ÁRUHÁZ.

BARON VILMOS
SÍRKŐ-RAKTÁRA.
Furaktár: BAJÁN „Központi Szálloda” épület.
FIÓKRAKTÁR: KIS-KUN-HALAS.

Ajánlja a gyászoló közönségnek mindennemű sír-emléköveit. Ugymint: Márvány-, gránit-, syenit- és labrador köveit.

ELVÁLLAL mindennemű aranyozást és temetői munkákat. A betűk aranyozásának tartósságáért kezes-séget vállalok.

Sírkövek 8 forinttól feljebb kaphatók.

Mátyás király-téren épülő
BERNÁTH-féle házban egy négyszobás
emeleti lakás KIADÓ.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.